ਰੋਲ ਨੰ ....

ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਦਸੰਬਰ - 2010, ਜਮਾਤ: ਛੇਵੀਂ, ਵਿਸ਼ਾ: ਗਣਿਤ

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 100

ਪਾਸ ਅੰਕ: 33

(ਭਾਗ-1)

ਨੋਟ:- ਅਧਿਆਪਕ ਕਿਰਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ।
ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3-3 ਅੰਕ ਹਨ।

ਪ੍:1 ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:

(i) ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ .... ਹੈ।

(ii) $5 + (-7) = \square + 5$

(iii) ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਟਾਂਕ ਸੰਖਿਆ .... ਹੈ।

ਪ੍:2 ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ: 3, 5, 9, 18

ਪ੍:3 ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: 80 ਰੁਪਏ ਦਾ 25%

ਪ੍:4 ਸੰਖਿਆਵਾਂ, ਅੱਖਰ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕ ਗਣਿਤਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨੂੰ ਲਿਖੋ:
ਸੰਖਿਆ 9 ਅਤੇ x ਦਾ ਜੋੜ

ਪ੍:5 ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਖੱਬਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਜਾ ਪੱਖ ਲਿਖੋ: $2y-6=y+4$

ਪ੍:6 ਆਪਣੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਦੋ ਬਿੰਦੂ P ਅਤੇ Q ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ। ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੋ ਜੋ P ਅਤੇ Q ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?

ਪ੍:7 ਫੁੱਟੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਰੇਖਾ ਖੰਡ ਬਣਾਉ: 6.8 ਸਮ

ਪ੍:8 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਅਰੰਭਿਕ ਬਿੰਦੂ ਲਿਖੋ :

(i) $\overrightarrow{AB}$ (ii) $\overrightarrow{BA}$ (iii) $\overrightarrow{LM}$

ਪ੍:9 ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:

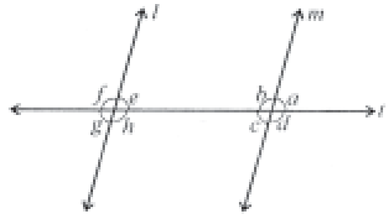

(i) ਅੰਦਰਲੇ ਕੋਣ (ii) ਬਾਹਰੀ ਕੋਣ

ਪ੍:10 ਕੀ $50^0, 70^0, 60^0$ ਕਿਸੇ ਤਿਕੋਣ ਦੇ ਕੋਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਕਾਰਣ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ।

ਜਾਂ

ਕੋਣ ਮਾਪਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ 110^0 ਦਾ ਕੋਣ ਬਣਾਉ।

(ਭਾਗ - 2)

ਨੋਟ: ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4-4 ਅੰਕ ਹਨ:

ਪ੍:11 ਯੋਗ ਤਰਤੀਬ ਰਾਹੀਂ ਜੋੜਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: $447+807+553$

ਜਾਂ

ਗੁਣਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: $598\times8+598\times2$

ਪ੍:12 ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: $-25-[35+(-35)]$

ਪ੍:13 ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਭਾਜਨ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਮ. ਸ. ਵ. ਪਤਾ ਕਰੋ: 32, 48, 240

ਪ੍:14 ਟਿੰਕੂ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਸਾਇਕਲ 600 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ 570 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਪ੍:15 ਜੋੜ ਪਤਾ ਕਰੋ: $7a+2b$ ਅਤੇ $3a-4b$

ਪ੍ਰ:16 **ਖਾਲ੍ਹੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:**

(i) ਇੱਕ ਸੂਖਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ .... ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ii) ਮੇਜ਼ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਸਾਨੂੰ .... ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(iii) ਮੇਜ਼ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਿਨਾਰੇ ਸਾਨੂੰ .... ਰੇਖਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(iv) ਰੇਖਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ .... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰ:17 ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕੋਣ, ਲਾਗਵੇਂ ਕੋਣ ਹਨ:

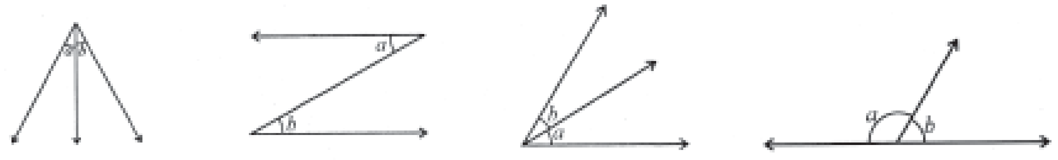

(i) (ii) (iii) (iv)

ਜਾਂ

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕੋਣ ਜੋੜਿਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਪੂਰਕ ਕੋਣਾਂ ਜਾਂ ਸੰਪੂਰਕ ਕੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ:

(i) 70°, 20° (ii) 130°, 50° (iii) 100°, 80° (iv) 90°, 90°

ਪ੍ਰ:18 ਹੇਠਾਂ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਰਨਾਂ, ਰੇਖਾਵਾਂ ਜਾਂ ਰੇਖਾ ਖੰਡਾਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨੰਤਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

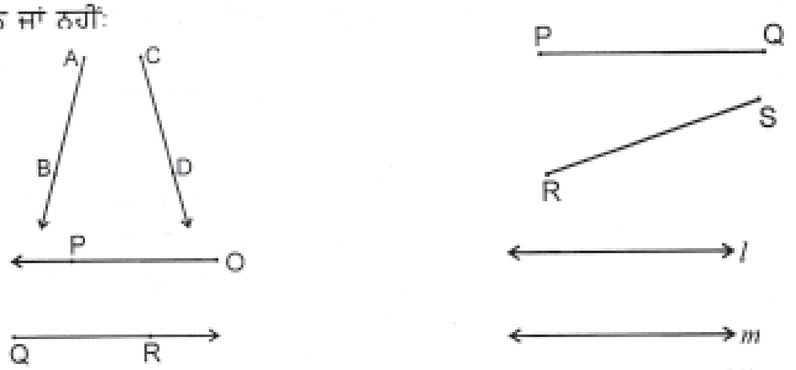

ਪ੍ਰ:19 ਹੇਠ ਕੁਝ ਤਿਕੋਣਾਂ ਦੇ ਕੋਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਊਨ, ਅਧਿਕ ਜਾਂ ਸਮਕੋਣ ਤਿਕੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰੋ।

(i) 55°, 35°, 90° (ii) 75°, 55°, 50°

(iii) 60°, 60°, 60° (iv) 150°, 20°, 10°

ਪ੍ਰ:20 ਕੇਂਦਰ C ਅਤੇ ਅਰਧ ਵਿਆਸ 3 ਸਮ ਅਤੇ 5 ਸਮ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਸਮ ਕੇਂਦਰੀ ਚੱਕਰ ਖਿੱਚੋ।

(ਭਾਗ-3)

ਨੋਟ: **ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6-6 ਅੰਕ ਹਨ:**

ਪ੍ਰ:21 ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੋਂ 340 ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੱਲਾ ਅਤੇ 70 ਰੁਪਏ ਦੀ ਗੇਂਦ ਖਰੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਬਕਾਇਆ ਮਿਲੇਗਾ।

ਜਾਂ

ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: 352 + (370 ÷10)

ਪ੍ਰ:22 ਸਰਲ ਕਰੋ: 18 + {10 − 5 + (6 − 2)}

ਪ੍ਰ:23 ਦੋ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ 96 ਅਤੇ ਲ. ਸ. ਵ. 24 ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਾਪਵਰਤਕ (ਮ. ਸ. ਵ.) ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰ:24 ਦੋ ਦਰਜਨ ਆਂਡਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 36 ਰੁਪਏ ਹੈ ਤਾਂ 16 ਆਂਡਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰ:25 ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਮੀਕਰਣ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ: $2y+3=y+4$

ਜਾਂ

ਕਿਰਿਆ:- ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜ 180° ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ :- ਰੰਗਦਾਰ ਕਾਗਜ਼, ਕੈਂਚੀ, ਪੈਂਸਿਲ, ਗੂੰਦ, ਜਿਉਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਆਦਿ।

December - 2010, Sub: Maths, Class - VI

Time: 3 hrs. **M.M. 100**

Note: All questions are compulsory. Teacher should provide required material to the students for activity.

Each question carries three marks.

1. **Fill in the blanks.**
   i) The smallest whole number is ....
   ii) 5+ (-7) = ☐ + 5
   iii) The smallest odd number is ....
2. Determine whether 3,5,9,18 are in proportion or not ?
3. Find the value of : 25% of Rs. 80
4. Write using numbers, literals and the arithematical operations:
   The sum of the number 9 and x.
5. Write LHS and RHS of the equation : 2y - 6 = y + 4
6. Take two points P and Q. Draw a line passing through P and Q. How many lines can be drawn passing through P and Q.
7. Construct a line segment of length 6.8 cm.
8. Name the initial points of the following rays.
   (i) $\overrightarrow{AB}$ (ii) $\overrightarrow{BA}$ (iii) $\overrightarrow{LM}$
9. Identify the following angles.

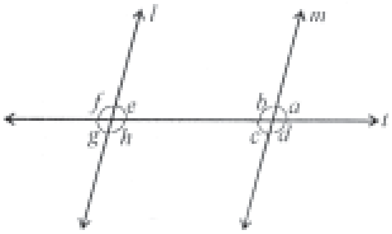

   i) Interior angles ii) Exterior angles
10. Determine whether 50^0, 70^0, 60^0 are angles of a triangle ?
   OR
   Construct an angle of 110^0 with the help of a protractor.

(Part-2)

Each question carries four marks.

11. Find the sum by suitable rearrangement : 447 + 807 + 553
   OR
   Evaluate using properties of multiplication : 598 × 8 + 598 × 2
12. Find the value of : -25 - [35+(-35)]
13. Find HCF by continued division method : 32, 48, 240
14. Tinku purchased an old bicycle for Rs. 600 and after some days sold it for Rs. 570. Find profit percent or loss percent.
15. Find the sum of : 7a + 2b and 3a - 4b

16. **Fill in the blanks.**

i) A dot gives us an idea of ....

ii) The surface of table gives us an idea of ....

iii) The opposite edges of table top give us an idea of ....

iv) The line has no ....

17. Which of the angles are adjacent angles ?

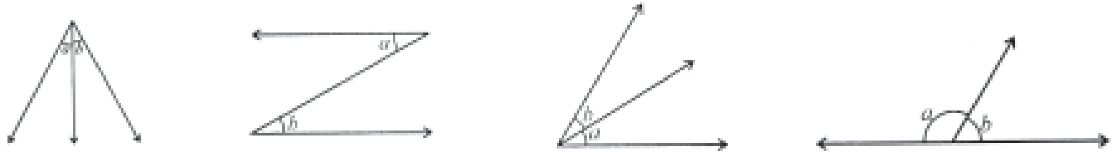

(i) (ii) (iii) (iv)

OR

Classify the following pairs of angles as complementary or supplimentary.

i) $70^\circ, 20^\circ$ ii) $130^\circ, 50^\circ$ iii) $100^\circ, 80^\circ$ iv) $90^\circ, 90^\circ$

18. In the figure a pair of rays or lines or line segments are given. In each case determine whether the rays, lines or line segments are parallel or not.

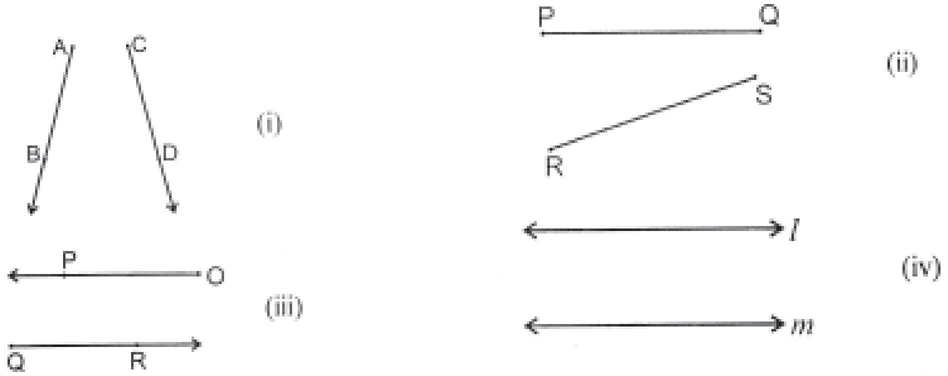

19. Angles of some triangles are given below. Classify them as acute, obtuse or right triangles.

i) $55^\circ, 35^\circ, 90^\circ$ ii) $75^\circ, 55^\circ, 50^\circ$ iii) $60^\circ, 60^\circ, 60^\circ$ iv) 150° $20^\circ, 10^\circ$

20. Draw two concentric circles with centre C and radii 3 cm. and 5cm. respectively.

Part (iii)

Each question carries 6 marks.

21. Sham bought a bat for Rs.340 and a ball for Rs. 70 from a shopkeeper. He gave the shopkeeper a five hundred rupee note. How many rupees will he get back ?

OR

Find the value of : $352 + (370 \div 10)$

22. Simplify : $18 + \{10 - 5 + (6-2)\}$

23. The product of two numbers is 96 and their L.C.M. is 24. Find their H.C.F.

24. If the cost of two dozens of eggs is Rs. 36. Find the cost of 16 eggs.

25. Solve the equation and verify your answer.

$2y + 3 = y + 4$

OR

By activity show that sum of all angles of a triangle is 180°.

(Required material : Glazed paper, scissor, gum, pencil, geometry box etc.)